

Udgivet 24.02.2025

Erfaringer med etablering af artsrige græsblandinger

Etableringssuccessen for arterne i en græsblanding er ofte større mellem forskellige marker, end mellem forskellige græsblandinger.

Af Inger Bertelsen, Irene Fisker

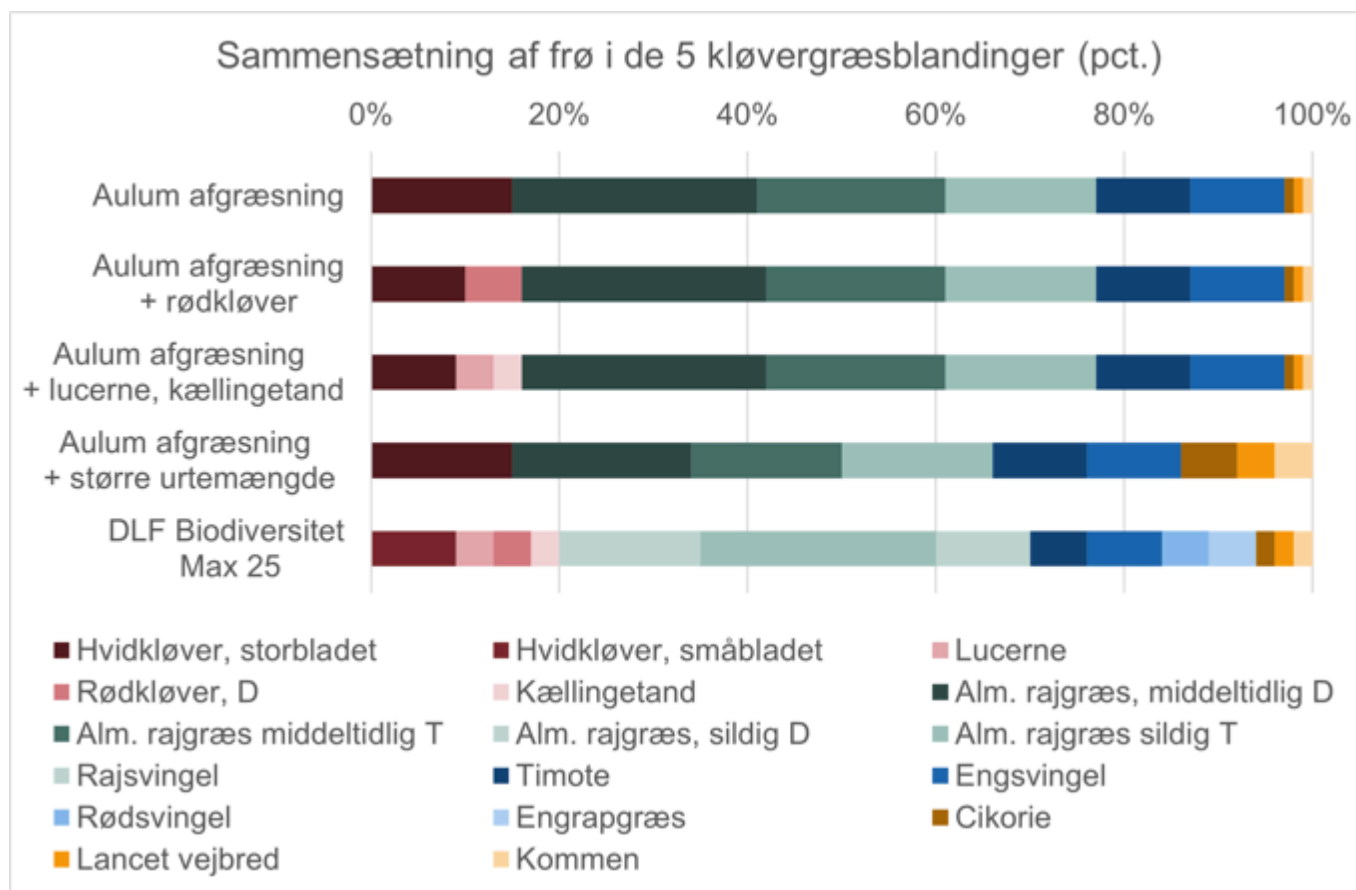
Kløvergræsblandinger er blevet etableret hos 4 økologiske landmænd i storparceller. De 5 blandinger, som blev etableret hos hver af landmændene, adskiller sig fra de mest anvendte blandinger ved at indeholde urter. I august 2024 blev der lavet en foreløbig vurdering af kløvergræssets etablering.

Blandingerne i afprøvningen tog udgangspunkt i Aulum afgræsning

Blandingen Aulum afgræsning er udgangspunkt for 4 af blandingerne, der er blevet afprøvet. Aulum afgræsning indeholder allerede urterne cikorie, vejbred og kommen.

Kløvergræsblandingerne, der afprøves, består af:

1. Aulum afgræsning
2. Aulum afgræsning tilsat rødkløver
3. Aulum afgræsning tilsat lucerne og kællingetand
4. Aulum afgræsning, hvor indholdet af cikorie, vejbred og kommen er øget betragteligt
5. DLF Biodiversitet Max 25, som indeholder alle de fire nævnte bælgeplanter og de tre urter, plus fem græsser ud over alm. rajgræs.

Bælplanter er angivet med rødlige nuancer, alm. rajgræs og rajsvingel med grønne nuancer, øvrige græsser med de blå nuancer og urter med gule nuancer.

Geografi, jordtype og funktion af forsøgsmarkerne

Værterne for afprøvningen er geografisk spredt, og der er forskellige jordtyper repræsenteret i afprøvningen. Samtidig er blandingerne lagt ud i to marker hos hver landmand, én til slæt og én til afgræsning. De store parceller er sået med landmandens udstyr og i den samme dæksæd, som den omgivende mark.

I august 2024 besøgte vi markerne, og på det tidspunkt var der større forskel mellem markerne end mellem blandingerne i forhold til, hvilke arter, der var godt etableret (se flere detaljer i afsnittene herunder). En af de store udfordringer med blandinger er netop, at arterne har forskellige behov, og derfor ikke lykkes lige godt i forskellige marker. Derfor undersøger vi også nærmere, hvordan det går i praksis, og de første egentlige registreringer bliver foretaget i 2025.

Bedrift 1 ved Hobro – urter fylder meget i afgræsningsmark

Markerne til afprøvningen på bedrift 1 er uvandet JB 3. Udlægget er sået med Nordsten såmaskine den 3. april i dæksæd af vårbyg. Der er høstet helsæd den 18. juli. Billederne er taget ca. 1 måned efter høst af helsæd. Udlægget er veletableret og i begge marker var det muligt at finde alle de såede arter.

Afgræsningsmarken på bedrift 1 har forfrugt rug med ital. rajgræs til afgræsning. Der er efterfølgende taget et slæt. Marken er ikke blevet afgræsset i efteråret. I afgræsningsmarken fylder urterne meget, de er

alle veletablerede. Græsset fylder ikke så meget i august, hvor vi besøgte marken. I blandingen med ekstra urter er der en kraftig og dominerende bestand af cikorie.

Foto: Inger Bertelsen

Foto: Inger Bertelsen

Fotos fra afgræsningsmarken på bedrift 1.

Slætmarken på bedrift 1 har roer som forfrugt. Der er efterfølgende taget 2 slæt i efteråret. I slætmarken fylder urterne knap så meget, der er en bedre bestand af græs og kløver, så blandingen er mere i balance. Igen er der en meget kraftig bestand af cikorie i blandingen med ekstra urter.

Foto: Inger Bertelsen

Foto: Inger Bertelsen

Foto: Inger Bertelsen

Foto: Inger Bertelsen

Fotos fra slætmarken på bedrift 1

Bedrift 2 ved Silkeborg – god etablering af græs og kløver

Afgræsningsmarken er JB 5 uden vanding. Forfrugten er rug med ital. rajgræs til afgræsning. Udlægget er sået først i maj med striglen, efter at der er sået rug til afgræsning. Rugen blev meget dårligt etableret, så den blev ikke afgræsset, i stedet blev marken afpudset sidst i juli.

Marken er efterfølgende afgræsset. Lucernen har haft svært ved at etablere sig i denne overfladiske såning. Det var lidt svært at vurdere urternes etablering, da parcellerne er græsset godt af. Men det ser ud til, at alle parceller er græsset i samme grad. Der er en god etablering af græs og kløver.

Foto: Inger Bertelsen

Foto: Inger Bertelsen

Fotos fra afgræsningsmarken på bedrift 2

Slætmarken er en JB 6 uden vanding. Forfrugten er frøgræs. Udlægget er sået med strigle i begyndelsen af maj i dæksæd af vårbyg, som er høstet til helsæd ca. 25 juli. Marken har fået gulle efter helsædshøst, og der et efterfølgende taget 2 slæt. I slætmarken er kløverne blevet favoriseret af øverlig såning og meget dominerende. I parcellen med ekstra urter fylder specielt cikorien noget mere.

Foto: Inger Bertelsen

Foto: Inger Bertelsen

Fotos fra slætmarken på bedrift 2

Bedrift 3 ved Ejstrupholm – græs og kløver dominerende i afgræsningsmark

Afgræsningsmarken er en lav mark med blandede jordbundsforhold JB 1 og 11. Der er mulighed for vanding. Forfrugten er vårbyg. Udlægget er sået 1. april i dæksæd af ærter. Det er sået med en

spredeplade på såmaskinen, men uden efterharve. Der er tromlet efter såning. Færdterne er høstet som helsæd den 30. juli. Efterfølgende er det taget slæt på marken. Der er en del angreb af bladrandbiller, og græs og kløver er dominerende i marken. Alle urter kan findes, men fylder ikke så meget.

Foto: Inger Bertelsen

Foto: Inger Bertelsen

Fotos fra afgræsningsmark på bedrift 3.

Slætmarken er JB 3 med vanding. Forfrugten er majs. Udlægget er sået den 1. april med spredeplade på såmaskinen men uden efterstrigle. Der er tromlet efter såning. Dæksæden er markært, som er høstet som helsæd 30. juli. Marken er efterfølgende anvendt til slæt og høst af frisk græs. Det er svært at finde lucernen. Marken er præget af angreb af bladrandbiller, hvilket er en udfordring, når dæksæden er ærtehelsæd. Der er dog en god kløverbestand i de fleste af parcellerne. Marken var udfordret af vand.

Foto: Inger Bertelsen

Foto: Inger Bertelsen

Fotos fra slætmarken på bedrift 3

Bedrift 4 ved Årre – 2 marker til både afgræsning og slæt

De to marker er JB 3 med vanding. Begge marker bliver brugt til skiftende slæt og afgræsning.

Forfrugten på den ene mark er hestebønne. Udlægget er sået 20. maj, det sene såtidspunkt skyldes det våde forår. Afgrøden er rug til afgræsning, og udlægget er sået med Väderstad Spirit. Efter etablering blev rugen græsset ned til 3 cm. Marken har været afgræsset hele sæsonen, dele af den er blevet afpudset. Der er veletableret kløvergræs i marken. Det var svært at finde lucernen i marken, mens kløver og kællingetand trivedes fint. De øvrige urter var også til stede.

Foto: Inger Bertelsen

Fotos fra mark med forfrugt hestebønne

Foto: Inger Bertelsen

Den anden mark har forfrugt raps og er en ny mark på ejendommen. Udlægget er sået med Väderstad Spirit den 20. maj efter såning af ærter. Der er tromlet inden såning af udlæg. Ærterne er høstet til helsæd ca. 1. august. Efter høst af helsæd er der taget 2 slæt, og der er givet gulle efter det første efterslæt. Udlægget er godt etableret. Der var rigtigt mange bladrandbiller i marken i august, og der er mange gnav i lucerne, kællingetand og kløver, og de virker hæmmede.

Foto: Inger Bertelsen

Fotos fra mark med forfrugt raps

Foto: Inger Bertelsen

For mere information

Inger Bertelsen

Chefkonsulent

Bælgsæd, grovfoder, landsforsøg

+45 40 34 21 71

iber@icoel.dk

Irene Fisker

Specialkonsulent

Mælkeproduktion, fodring

+45 23 31 41 94

iref@icoel.dk